

Konstitutionsutskottets betänkande

1978/79:6

med anledning av motion om barnomsorg i riksdagshuset

Motionen

I motionen 1977/78:916 av Grethe Lundblad m. fl. (1 s, 1 m, 1 fp, 1 c, 1 vpk) hemställs att riksdagen uppdrar åt riksdagens förvaltningsstyrelse att föranstalta om utredning för att möjliggöra att barnomsorg i eller i närheten av riksdagshuset ställs till förfogande för barn till riksdagens ledamöter.

I motiveringen framhålls att det är viktigt att inga medborgare möter hinder att åta sig och fullgöra politiska uppdrag. Det återstår, säger motionärerna, fortfarande mycket att göra för att skapa praktiska möjligheter för unga män och kvinnor att förena politiskt arbete med omsorgen om och kontakt med barn. Motionärerna konstaterar att antalet småbarnsföräldrar bland riksdagsledamöterna ökat under senare år som en följd av att fler politiskt intresserade vid yngre ålder än tidigare nominerats och valts till riksdagen. F. n. har riksdagen ett 70-tal ledamöter under 40-årsåldern. Även de småbarnsföräldrar som är riksdagsledamöter har ett legitimt behov av att kunna ha mer regelbunden kontakt med barnen jämsides med riksdagsarbetet. Motionärerna anser att riksdagens nya arbetstider bör göra det lättare för ledamöter utanför Stockholmsområdet att ha barnen med sig under vissa perioder. För att detta skall vara möjligt behövs en barnomsorg som är anpassad till riksdagens arbetstider och ojämna arbetsrytm.

Yttrande från riksdagens förvaltningsstyrelse

Utskottet har inhämtat yttrande i ärendet från riksdagens förvaltningsstyrelse (bilaga). Förvaltningsstyrelsen avstyrker, under hänvisning till en inom förvaltningskontoret upprättad promemoria, bifall till motionen. Av i promemorian gjord utredning framgår att förvaltningskontoret företagit en enkät i frågan. Därvid har framkommit att endast ett fåtal riksdagsledamöter anmält intresse av en i riksdagshuset anordnad barntillsyn. I promemorian avstyrks bifall till motionen såväl av principiella som praktiska skäl. I övrigt hänvisas till det bilagda yttrandet.

Utskottet

I motionen 1977/78:916 föreslås att riksdagens förvaltningsstyrelse får i uppdrag att utreda förutsättningarna för barnomsorg i eller i närheten av riksdagshuset. Motionärerna erinar om att antalet riksdagsledamöter med småbarn ökar och dessa föräldrars behov av att kunna ha mer regelbunden

kontakt med sina barn jämsides med riksdagsarbetet är legitimt. Motionärerna anser vidare att de nya normalarbetstiderna för riksdagen bör göra det lättare för ledamöter med hemvist utanför Stockholmsområdet att ha barnen med sig till Stockholm under vissa perioder. Det bör enligt motionärerna vara riksdagens uppgift att ta initiativet till att lösa problemet med service för riksdagens ledamöter även då det gäller barnomsorg.

Riksdagens förvaltningsstyrelse har yttrat sig över motionen. Förvaltningskontoret har i en PM redovisat en enkät till vissa riksdagsledamöter. Enkäten sändes ut till alla ledamöter (81) under 46 år. Endast ett fåtal ledamöter anmälde intresse av barnpassning vissa dagar under sessionstid. Någon anmälde intresse av barnvaktsservice under kvällar och lördagar då ordinarie barnomsorg icke är tillgänglig. Förvaltningskontoret har även undersökt möjligheten för riksdagen att få disponera några platser i ett i närheten av riksdagshuset beläget daghem. Enligt Stockholms socialförvaltning skulle ett sådant arrangemang emellertid innebära ett sådant principiellt avsteg från gällande regler att nya politiska beslut skulle erfordras. Förvaltningskontoret avvisar slutligen tanken på att anordna ett daghem för barn till riksdagsledamöter och anser att det inte heller synes föreligga tillräckliga skäl för att kontoret skulle åläggas uppgiften att organisera tillfällig barntillsyn i eller i anslutning till riksdagshuset.

Utskottet är medvetet om att det uppstår alldeles särskilda problem för de riksdagsledamöter som också är småbarnsföräldrar. Det är ju så att de allra flesta riksdagsledamöter har sin hemvist utanför Stockholmsområdet. Då de under sessionerna vistas nästan hela arbetsveckan i riksdagen har de inte några större möjligheter till samvaro med sina barn. Detta problem har motionärerna påvisat och efterlyst möjligheter till någon form av barntillsyn under i vart fall vissa perioder. De pekar på att de sedan något år eftersträvat normalarbetstiderna för riksdagen bör göra det lättare för ledamöter från andra delar av landet att ha med sig sina barn.

Det är enligt utskottets mening viktigt att även de människor som arbetar med politiska förtroendeuppdrag och som därför – såsom är fallet för riksdagsledamöter – tvingas att vistas längre perioder utom hemorten får förbättrade möjligheter till ökad kontakt med sina barn. Möjligheterna till förbättringar bör enligt utskottets mening prövas positivt.

I likhet med förvaltningsstyrelsen anser utskottet det inte aktuellt att försöka tillskapa särskilda daghemsplatser för riksdagsledamöters barn. Däremot anser utskottet att det är värt att undersöka vilka möjligheter riksdagen skulle ha att i riksdagshuset skapa förutsättningar för någon form av tillfällig barntillsyn. Utskottet förutsätter därför att förvaltningsstyrelsen följer frågan och prövar möjligheten att vid vissa särskilda tillfällen anordna kortvarig barntillsyn om sådan skulle efterfrågas. Mot bakgrund av att förvaltningsstyrelsen med anledning av den aktualiserade frågeställningen

redan företagit viss utredning finns inte anledning att nu ge styrelsen något särskilt uppdrag. Motionsyrkandet avstyrkes därför.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1977/78:916.

Stockholm den 22 september 1978

På konstitutionsutskottets vägnar

KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Anders Björck (m), Holger Mossberg (s), Olle Svensson (s), Sven-Erik Nordin* (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött* (m), Bengt Kindbom (c), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Björn Eliasson (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Marianne Stålberg* (s) och Esse Petersson (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Bilaga

RIKSDAGENS
FÖRVALTNINGSKONTOR 1978 03 15

Konstitutionsutskottet

**Motion 1977/78: av Grethe Lundblad m. fl. om barnomsorg i riksdags-
huset**

KU remiss 1978 02 07

Under hänvisning till bifogade, i ärendet upprättade PM den 6 mars 1978 avstyrker förvaltningsstyrelsen bifall till motionen.

I handläggningen av detta ärende har deltagit, förutom undertecknad ordförande, ledamöterna Erik Wörnberg, Karl Leuchovius, Erik Adamsson, Gillis Augustsson, Sven G Andersson i Örebro, Torsten Stridsman, Maj Pehrsson och Stig Olsson.

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSSTYRELSE

På styrelsens vägnar

Henry Allard

/Eric Lindström

RIKSDAGENS FÖRVALTNINGSKONTOR

PM

1978 03 06

Av KU remitterad motion (1977/78:916) om barnomsorg i riksdagshuset

Motionen

I motionen framhålls vikten av att inga medborgare möter hinder att åta sig politiska uppdrag. Antalet riksdagsledamöter "under 40-årsåldern" anges f. n. vara ca 70. Trenden har under de senaste valen pekat mot att politiskt intresserade vid yngre ålder än tidigare nomineras och väljs till riksdagsledamöter. De nya arbetstiderna för arbetet i plenum anses göra det lättare för ledamöter med hemvist utanför Stockholmsområdet att ha barnen med till Stockholm under vissa perioder. Men då framträder behovet av barnomsorg anpassad till riksdagens arbetstider och ojämna arbetsrytm.

"Det bör vara riksdagens uppgift att ta initiativet till att lösa problemet med service för riksdagens ledamöter även då det gäller barnomsorg."

Motionen utmynnar i yrkande på en utredning för att möjliggöra att barnomsorg i eller i närheten av riksdagshuset ställs till förfogande för barn till riksdagens ledamöter.

Principer för samhällets barnomsorg

Barnomsorgen är en lagfäst kommunal skyldighet. De vägledande principerna för barnomsorgen kan kort sammanfattas enligt följande:

- 1 Daghem skall vara beläget i närheten av barnets bostad.
- 2 Kontinuiteten inom barngrupperna i daghemmen tillmäts stor vikt.

S. k. arbetsplatsdaghäm skall inte förekomma annat än undantagsvis.

Nuvarande daghemssituation i Stockholm m. m.

De riksdagsledamöter, som är bosatta i Stockholm, och de som under riksmötestid har familjebostad i Stockholm är i princip berättigade till daghemsp plats genom Stockholms kommuns försorg.

Daghems kön i Stockholm är f. n. enligt uppgift 18 000 barn och reglerna för förtur i kön är stränga (förtur ges endast till barn till ensamstående föräldrar, barn som behöver särskilt stöd för sin utveckling av socialmedicinska skäl, barn till föräldrar med nyckelpositioner inom sjukvården).

Motionen avser inte att utverka särskild förtur för riksdagsledamöter med bostad i Stockholm.

Utredning

Den barnomsorg, som åsyftas i motionen – närmast att rubricera som "barnparkering" – överensstämmer inte med principerna för samhällets barnomsorg. Detta faktum torde vara uppenbart för motionärerna.

I tidigare sammanhang har också förvaltningsstyrelsen uttalat, att barnomsorgen är en kommunal angelägenhet och får anses ligga utanför den verksamhet förvaltningskontoret i enlighet med av riksdagen antagen instruktion skall bedriva.

När nu frågan trots detta ånyo aktualiserats har riksdagens förvaltningskontor ansett det angeläget att försöka få en preliminär uppfattning om problemets omfattning och därmed underlag för bedömning om särskilda skäl föreligger för att i fråga om riksdagens ledamöter åstadkomma en särlösning av barnomsorgsfrågorna. En enkät har gjorts till vissa riksdagsledamöter.

Antalet ledamöter under 40 år är f. n. 38.

I motionen nämns siffran "ca 70". Enkäten utsändes till alla ledamöter som 1978 är 45 år eller yngre, totalt 81.

Endast 43 ledamöter har besvarat enkäten.

25 av dessa har inte barn under skolåldern.

6 har barn under skolåldern men skulle inte utnyttja ett ev. daghem i anslutning till riksdagshuset.

Av återstående 12 svarande skulle en utnyttja ett ev. daghem regelbundet hela arbetsveckan under sessionstid. Vederbörande är bosatt utanför Stockholmsområdet. En ledamot, bosatt i Stockholm, har (utanför enkäten) anmält intresse av att ha tillgång till sådant daghem, med hänsyn till svårigheterna att få daghemsplats i Stockholm.

I 7 enkätsvar anmäls behov av tillgång till barnpassning enstaka dagar under sessionstid, varierande mellan 10 dagar och 6 veckor per riksmöte.

Tre ledamöter från Stockholm och en från Uppsala önskar barnvaktsservice främst kvällar och lördagar då ordinarie dagomsorg inte är tillgänglig.

Diskussion

Svarsfrekvensen på enkäten är låg. Med reservation för osäkerheten i underlaget måste ändå noteras att det f. n. knappast finns anledning att bygga upp en riksdagens egen barnvaktsservice. Det bör framhållas, att en av orsakerna till platsbristen inom barnomsorgen bl. a. i Stockholm, är bristen på utbildad personal.

Vid förfrågan till Stockholms kommun (socialförvaltningens barn tillsyns-avdelning) om möjligheten att t. ex. få disponera några platser i kommunens daghem vid Sveavägen 20 erhöles svaret att ett sådant arrangemang skulle innebära ett sådant avsteg från principerna för kommunens barnomsorg att nya politiska beslut erfordras.

Slutsats

Av principiella och praktiska skäl bör tanken på att anordna ett daghem för barn till riksdagsledamöter avvisas. Såvitt kan bedömas av den översiktliga utredningen som nu hunnit göras synes inte heller tillräckliga skäl föreligga för att förvaltningskontoret skulle åläggas den nya uppgiften att söka organisera tillfällig barntillsyn i eller i anslutning till riksdagshuset.

